

Historie

1864 - 1904

O chodu hudby v letech 1864 - 1904 toho příliš nevíme. První dochovaná zmínka o orchestru ve Rtyni je z roku 1864. V pamětní knize obecní školy je písemná zmínka o kapele, která hrála při příležitosti odhalení základního kamenu při stavbě místní školy. Od této doby se datuje historie Koletovy hornické hudby. První dochovaná fotografie je z roku 1896. V tomto období řídil kapelu Josef Kulda, hostinský "Na Mýtě", kde se po dlouhou dobu konaly i zkoušky. Kdo vedl orchestr před ním, není známo. Hudba měla tehdy přibližně 25 členů a vystupovala velmi často na místních vesnických zábavách, svatbách a jiných společenských akcích.

Hostinský Josef Kulda (foto archiv KHH)

Nejstarší dochovaná fotografie rtyňské hudby z roku 1896 (foto archiv KHH)

1904 - 1956

Největší rozmach orchestr zažil pod vedením Čenka Kolety, který ho vedl v letech 1904 - 1956. Orchestr svým působením přesáhl hranice místního regionu. Vystupoval v lázních po celých východních Čechách a na hraní dojížděl dokonce i do Liberce.

Rtyňská hudba na slavnosti v Úpici v roce 1910 (foto archiv KHH)

Orchestr v letech 1931 - 1952 několikrát živě účinkoval v československém rozhlasu. Koletova hornická hudba nepřerušila svoji činnost ani v době okupace nacistickým Německem a obohacovala ve válečných letech regionální kulturní život. V roce 1956 Čeněk Koleta odešel do hudebního důchodu a vzdal se funkce dirigenta hornické hudby.

Orchestr se ve 30. až 50. letech několikrát zúčastnil živého vysílání do Československého rozhlasu v Praze a v Hradci Králové. První živé vystoupení proběhlo dne 27. září 1931 za pomoci Antonína Nývlt, který díky svým známostem tento orchestr v Čsl. rozhlasu prosadil. Orchestr hrál pod vedením Čenka Kolety a jako člen orchestru hrál na housle i jeho bratr Karel. V programu zazněly také dvě skladby, jichž byl Karel Koleta autorem. Do roku 1938 orchestr v rozhlasu účinkoval celkem patnáctkrát.

Rtyňská hudba hraje živě v Československém rozhlasu, 27. září 1931 (foto archiv KHH)

Po druhé světové válce orchestr s účinkováním v rozhlasu pokračoval a do roku 1952 odehrál dalších 13 koncertů. V Praze účinkoval celkem 21krát, v Hradci Králové 7krát.

Legendární tenoristé Koletovy hudby, zleva Karel Ludvík a Odon Brát (foto archiv KHH)

V poválečné době nastává nová situace. Velké dechové orchestry splňovaly požadavky hudebního doprovodu masových akcí typu prvo-májových průvodů. To ovlivnilo i rtyňskou hornickou hudbu. Na jejím rozšíření se velkou měrou podílel Karel Ludvík, tenorista rtyňské hornické hudby, který na nově vzniklém hornickém učilišti v Malých Svatoňovicích začal v hudebním kroužku vyučovat dechové nástroje. Za celou dobu jeho hudebně-pedagogického působení prošlo učňovskou mládežnickou kapelou více než čtyři sta muzikantů, kteří se uplatnili v hornických orchestrech v Malých a Velkých Svatoňovicích a pochopitelně i ve rtyňské kapele.

1956 - 1976

Po odchodu Čenka Kolety se ve vedení orchestru mezi lety 1956 - 1976 vystříдалo několik dirigentů. Čeněk však i nadále s orchestrem spolupracoval a koncertů se účastnil jako hostující dirigent. Od roku 1956 do roku 1962 vedl orchestr Jan Vostrčil, který však dostal nabídku dirigovat hudbu Fr. Kmocha v Kolíně, kterou přijal. Jeho nástupci mezi lety 1962 - 1970 byli postupně Antonín Šolc - učitel na LŠU Úpice,

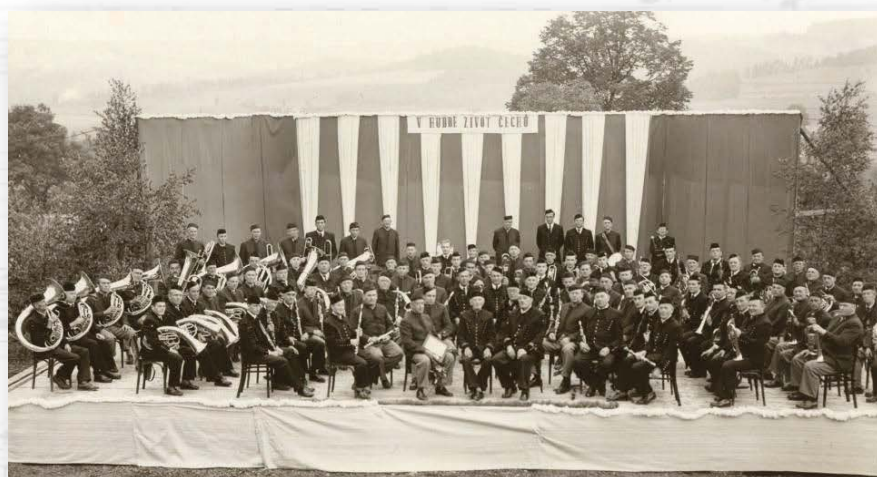

Čeněk Koleta a Jan Vostrčil (foto archiv KHH)

František Bitner, Karel Hejzlar – učitel ZŠ Rtyně v Podkrkonoší a Miroslav Hruška – houslista. Orchestr je v dobových pramenech nazýván vždy jinak (např. Hornická hudba Rtyně v Podkrkonoší, Orchestr kapely Rtyňské, Sokolská kapela Rtyňská atd.).

Do jeho názvu přibyl v roce 1969 přívlastek "Koletova", a protože byl přiřazen k dolu "Zdeněk Nejedlý", jeho nový název byl "Koletova hornická hudba ZK ROH dolu Zdeněk Nejedlý". Významnou událostí pro následný vývoj orchestru byl koncert konaný dne 21.

8. 1960, kdy ve Rtyni v přírodním amfiteátru účinkovala společně rtyňská hudba a Kmochova hudba Kolín. Koncert se následně opakoval v Kolíně, a z těchto vystoupení následně vznikla myš-

Společný koncert Koletovy a Kmochovy hudby 21. srpna 1960 v přírodním amfiteátru na Rychtě (foto archiv KHH)

lenka na východočeský Monstrkoncert, na kterém účinkovaly východočeské velké dechové orchestry. Monstrkoncert se měl konat střídavě v Hradci Králové a ve Skutči. V roce 1966 se u příležitosti výročí Čenkových 90ti let konal Monstrkoncert ve Rtyni s obrovským úspěchem. Po následných neúspěšných Monstrkoncertech v Hradci Králové a Skutči bylo rozhodnuto, že zůstane natrvalo ve Rtyni. Z východočeského Monstrkoncertu se časem stal festival Koletova Rtyně, který pravidelně probíhá dodnes – v roce 2014 se uskuteční jeho 50. ročník. V Kolíně byla zároveň založena tradice dalšího

festivalu velkých dechových hudeb – Kmochův Kolín. Významným dirigentem orchestru byl doktor hudebních věd Svatopluk Kozdera, který před rokem 1968 působil na krajském kulturním středisku v Hradci Králové. Orchestr dirigoval v letech 1969 – 1976 a na všechny zkoušky z Hradce Králové dojížděl.

Koletova hudba v čele se Svatoplukem Kozderou na celonárodních Dožínkách v Hradci Králové 10. září 1972 (foto archiv KHH)

Koletova hudba na promenádním koncertě v Janských Lázních, diriguje Antonín Šolc (foto archiv KHH)

Koncert v ZK ROH „U Mikšů“ k ukončení měsíce ČSSP v roce 1972 (foto archiv KHH)

Jan Vostrčil, vojenský kapelník ve výslužbě a herec v jedné osobě (foto archiv KHH)

1976 - 1990

Jelikož dojíždění Svatopluka Kozdery nebylo ideálním řešením, snažilo se vedení orchestru získat dirigenta, který by byl místní. Shodou náhod se členové orchestru dozvěděli, že jedna ze rtyňských rodaček je provdána v

Koletovka při překračování státní hranice na cestě z NDR v roce 1976, v čele jde Zdeněk Tlučoř (foto Jiří Mertlík)

Sokolově za vojenského muzikanta Zdeňka Tlučoře. Po vzájemné dohodě se Tlučořovi přistěhovali do Rtyně v Podkrkonoší. Po krátké spolupráci předává Dr. Svatopluk Kozdera dirigentskou taktovku na koncertě v říjnu 1976 a Zdeněk Tlučoř řídí hudbu dodnes. Poté, co nastoupil do funkce dirigenta, pokračoval v tradici, kterou založil Čeněk Koleta – pravidelně zval na koncerty orchestru významné osobnosti české hudební scény. Během let s hudbou vystoupili např. Eduard Haken, Libuše Domanínská, Miroslav Kejmar, Zdeněk Pulec, Karel Vacek, Josef Zíma a mnoho dalších.

Člen opery ND Eduard Haken byl hostem hudby v roce 1983 (foto Oldřich Brát)

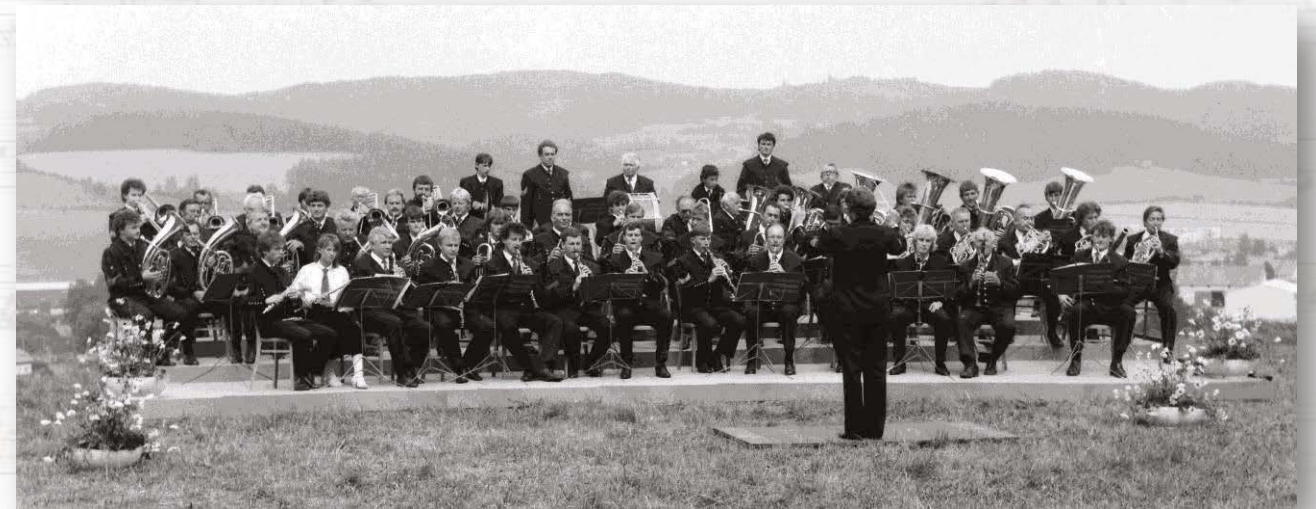
Operní pěvkyně Libuše Domanínská na vánočním koncertě v roce 1988 (foto Oldřich Brát)

V 80. letech s Koletovou hudbou navázala spolupráci Československá televize a natočila s ní dva pořady. Jeden se natáčel v ostravském studiu v roce 1981 a byl určen pro vysílání ke Dni horníků 9. 9. 1981. Na natáčení se

Koletova hudba v ostravském studiu při natáčení do ČST v roce 1981 (foto Oldřich Brát)

podílel také Waldemar Matuška se svou kapelou. Tento pořad bohužel nebyl nikdy vysílán, neboť se krátce před uvedením stalo na Ostravsku důlní neštěstí, při kterém zahynulo několik horníků. Proto v zájmu zachování plety zůstal pořad v archivu ČST. Dalším, ovšem spekulativním důvodem, proč nebyl pořad vysílán, mohla být emigrace Waldemara Matušky do USA. Druhým natáčením do ČST byl v roce 1988 pořad „K hornické slávě“. Nejprve se v pražském studiu natočil zvuk a poté ve Rtyni v Podkrkonoší Na Písku obraz. Pořad se vysílal ke Dni horníků 9. 9. 1988.

Natáčení obrazu do ČST k pořadu „K hornické slávě“ ve Rtyni Na Písku v roce 1988 (foto O. Brát)

1990 - 2014

Po roce 1989 se změnily nejen poměry politické, ale pro rtyňskou kapelu i ty organizační. V roce 1990 byl pro neefektivitu těžby definitivně uzavřen černouhelný důl Zdeněk Nejedlý. S ním skončila i činnost Závodního Klubu Dolu Zdeněk Nejedlý.

Díky velice aktivním členům a dobrému hráčskému kolektivu se Koletovce, jako jedné z mála hornických hudeb, podařilo přežít a udržet si pozici kvalitního orchestru až do dnešní doby. Velkou zásluhu na tom mají především Zdeněk Tluchoř, Josef Nováček, Jiří Rudolf a Zdeněk Mögliche. Ti vychovávali mladé hráče v ZUŠ v Úpici, kteří postupně přicházeli i do Koletovky. Díky tomu má dnes hudba velice nízký věkový průměr a tím i budoucnost.

Slavnostní zahájení festivalu amatérských divadel Jiráskův Hronov v roce 2009, v čele orchestru Miroslav Srna (foto Oldřich Brát)

S otevřením hranic po roce 1990 se naskytla možnost zahraničních zájezdů. A té orchestr maximálně využil - po 8 let vyjížděl každoročně za hranice naší země. Hudba postupně navštívila takřka všechny země západní Evropy, a navázala tak na úspěchy získané ve Švédském Kristianstadu (1984) či Norském Hamaru (1989). Kapela ovšem vystupovala i na domácím,

rtyňském pódiu. Po uzavření sálu „U Mikšů“ se koncerty nějaký čas pořádaly v kapacitně nevyhovujících prostorách rtyňského kina. Později byly všechny koncerty na dlouhých 15 let přesunuty do divadla v Úpici. Až

Koncert k 140. výročí Koletovy hudby v roce 2004 za účasti hostů Petry Janů a Vladimíra Popelky (foto Oldřich Brát)

v roce 2007, po otevření sportovní haly Orlovna, mohla kapela opět vystupovat doma ve Rtyni v Podkrkonoší. V posledních letech je návštěvnost jejich adventních koncertů okolo 800 posluchačů, což je pro Koletovu hornickou hudbu tou nejlepší vizitkou.

V době, kdy orchestr dirigoval spolu se Zdeňkem Tluchořem i Miroslav Srna, podnikla Koletovka spoustu zajímavých projektů, např. dva koncerty s legendárním rockovým kytaristou Michalem Pavlíčkem a jeho hosty, pozvala ke spolupráci Martu Kubišovou, Petru Janů, Václava Hybše, Rudolfa Koudelku, Vladimíra Popelku a amerického dirigenta s českými kořeny Joe Martana. V posledních letech navázala kontakty s Varhanem Orchestrovičem Bauerem, Martinem Kumžákem a

Michal Pavlíček s Koletovkou při zkoušce na Rychtě 31. 8. 2008 (foto Oldřich Brát)

mnoha

dalšími významnými osobnostmi české hudební scény. Účinkování Koletovky ovšem nejsou jen velké akce a obří projekty s interprety zvučných jmen, ale i koncerty v rámci regionu, např. tradiční promenádní koncert v rámci divadelního festivalu Jiráskův Hronov, vystoupení na Dni města Rtyně v Podkrkonoší, účinkování v čarodějnickém průvodu pro rtyňský spolek Rtykonoš, či neodmyslitelná Prasobesídka - privátní akce KHH pro pobavení sebe sama.

Varhan Orchestrovič Bauer hostem Adventního koncertu 2013 (foto Jiří Flídr)

Koletova
hornická
hudba
na zájezdu
v německém
Bautzen
v roce 2013
(foto Jiří Flídr)

Soutěže a zájezdy

Koletova hornická hudba se zúčastnila soutěží velkých dechových orchestrů několikrát. Poprvé to bylo 23. října 1949, kdy na soutěžní přehlídce hornických hudeb v Kladně získala 3. místo. Na závěrečné soutěži o nejlepší hornický orchestr Československé republiky dne 20. listopadu 1949 skončila opět třetí (zajímavostí je, že do výsledků soutěže se započítávala i produkce domovských uhelných dolů). Obě soutěže rtyňský orchestr odehrál pod vedením Čenka Koley. V roce 1979 získal orchestr druhé místo v krajském kole soutěže ministerstva kultury, a v roce 1980 pak druhé místo v ústředním kole celostátní soutěže hornických orchestrů v Sokolově.

*Hornickou hudbu na soutěži v Kladně 20. 11. 1949
diriguje Čeněk Koley (foto archiv KHH)*

*Koletova hudba na soutěži v norském Hamaru v roce 1989
(foto archiv KHH)*

vých orchestrů do norského města Hamar. Odsud si přivezla v konkurenci 163 orchestrů dvě zlaté medaile v kategoriích Show program a Provedení

o čemž svědčí mimo jiné poznámky poroty k soutěžnímu vystoupení na porotních listech, dodnes uchovaných v archivu KHH. Se stejným výsledkem se zúčastnil ostravské soutěže i v roce 1987.

V roce 1989 kapela odjela na mezinárodní soutěž decho-

povinných skladeb. Tato soutěž je asi největším úspěchem orchestru v zahraničních soutěžích. Celostátních soutěží a přehlídek se orchestr zúčastnil i v letech 1991 (Ostrava), 1997 (Praha) a 2003 (Ostrava). Vedle ocenění orchestru ve zlatém a stříbrném pásmu sklízeli často úspěchy i sólisté orchestru, například Stanislav Presse ve hře na xylofon a Vladimír Charitonov ve hře na soprán saxofon obdrželi cenu poroty „Za vynikající výkon“.

*Stanislav Presse st. při hře na xylofon
v Jiráskových sadech v Hronově, rok 1993
(foto Oldřich Brát)*

*Italské Dolomity a Koletova hudba
ve městě Feldthurns, rok 1998
(foto Oldřich Brát)*

*Koletovka v roce 1996 na zájezdu
v rakouském městě Scheffau
(foto Oldřich Brát)*

*Vladimír Charitonov a jeho soprán saxofon
na Adventním koncertě v roce 2008
(foto Oldřich Brát)*

Významní hosté

Ve své historii orchestr doprovázel několik významných osobností české hudební scény své doby.

Pod vedením Čenka Kolety byli orchestrem pozváni a jako sólisté vystupovali houslisté Mariana Tainerová a Karel Hršel, dále pak zpěvačky Marie Vojtková - Paříková a Jarmila Bičíšková. V roce 1943 byl pozván jako host dirigent FOK Václav Smetáček. Pod vedením Zdeňka Tluchoře s orchestrem vystoupili operní pěvci Eduard Haken a Libuše Domanínská, zpěvák Josef Zíma, trombonista

Dr. Václav Smetáček, dirigent FOK, hostem v roce 1943 (foto archiv KHH)

Zdeněk Pulec a pětkrát Rtyni navštívil dlouholetý první trumpetista České Filharmonie Miroslav Kejmar. V posledním desetiletí to pak byli Marta Kubišová, Petra Janů či Michal Pavlíček.

Jako dirigenti s orchestrem spolupracovali, zejména díky festivalu Koletova Rtyně,

Trumpetista České Filharmonie Miroslav Kejmar na koncertě k 130. výročí hudby, 1994 (foto Oldřich Brát)

přední osobnosti české dechové hudby. Například pplk. Jaroslav Šíp - současný velitel ÚH AČR, plk. MgA. Václav Blahůnek - současný šéfdirigent Hudby hradní stráže a Policie ČR, Jindřich Praveček - kapelník Ústřední hudby Československé armády a hudební skladatel, Josef Maršík - velitel Posádkové hudby Hradec Králové, Stanislav Horák -

Václav Hybš na Monstrkoncertu v roce 2000 (foto Oldřich Brát)

šéfdirigent Hudby hradní stráže, Jaroslav Zeman - dirigent Posádkové hudby Praha, Jiří Volf - velitel Posádkové hudby Brno, Karel Bělohoubek - velitel a šéfdirigent ÚH AČR, Václav Hybš - trumpetista a kapelník a další.

Marta Kubišová navštívila Rtyni v květnu 2007 (foto Oldřich Brát)

Aranžér a dirigent Rudolf Koudelka spolupracuje s Koletovou hudbou od roku 2001 (foto Jiří Flídr)

Šéfdirigent Hudby hradní stráže a Policie ČR plk. MgA. Václav Blahůnek navštívil Rtyni v roce 2009, na fotografii s moderátorkou Romanou Pacákovou (foto Oldřich Brát)

Čeněk Koleta

Čeněk Koleta se narodil 3. května 1876 ve Rtyni na Náměrkách. Hře na housle se Čeněk začal učit v sedmi letech. První housle a později i klarinet koupil Čenčkovi jeho kmotr, hostinský Novák. Na housle se učil u rtyňského učitele Věnceslava Brože a na klarinet v Červeném Kostelci u Hynka Hanuše. Kolem roku 1890 byl přijat do hornické hudby rtyňské, tehdy pod vedením Josefa Kuldy. Dobré základy hry na housle a precizní výuka učitele klarinetu poskytly Čenčku Koletovi dostatečnou přípravu k dlouholetému řízení hornické hudby. Vyučovat housle začal ve svých patnácti letech, a tím položil základ vzniku houslové školy Čenka Kolety ve Rtyni. Z této houslové školy vzešlo mnoho hudebníků, kteří se později hudebně proslavili. Zmínme zde aspoň Antonína Nývltu - hudebního skladatele

Čeněk Koleta s Hornickou hudbou v roce 1955
(foto archiv KHH)

a později dirigenta vojenské hudby v Praze. V roce 1904 se tehdy osmadvacetiletý Čeněk Koleta ujímá kapelnictví v hornické hudbě, ve které setrval celých 52 roků. S příchodem první světové války, v roce 1914, musel Čeněk narukovat na frontu. Vedení hornické hudby i houslové školy předává bratru Karlovi. Čeněk se ve válce dostává k hudbě do Českých Budějovic, kde kromě klarinetu hraje ještě na baryton (eufonium). Ve vojenské kapele získal Čeněk Koleta nové zkušenosti, které mohl později využít při dirigování hornické hudby. Kapelník to byl prý velmi rázný a přísný. Na druhou stranu ale dokázal dobrým slovem a porozuměním podržet orchestr i v tak vypjatých chvílích, jako byly přímé přenosy koncertů do Československého rozhlasu nebo účinkování hudby na různých soutěžích.

Čeněk Koleta kolem roku 1940
(foto archiv KHH)

Druhou světovou válku prožil Čeněk ve Rtyni v Podkrkonoší, kde se svojí kulturní činností snažil zmírnit její následky. Po jejím skončení Hornická hudba opět hraje v lázních Velichovky, v Janských Lázních, v Poděbradech a zúčastnila se také několika soutěžních přehlídek o nejlepší hornické hudební těleso v Československé republice. Všechny tyto akce proběhly za organizace a dirigování Čenka Kolety.

Čeněk Koleta na čestné tribuně při Monstrkoncertu v roce 1967 (foto archiv KHH)

Monstrkoncertu, kde vždy některou skladbu dirigoval. Na Monstrkoncertu v roce 1967 nastydl, dostal zápal plic a na následky této nemoci 20. června 1967, ve věku 91 let, zemřel.

Největší pocty a vyznamenání se dostalo Čenčku Koletovi 21. května 1966, kdy mu v jeho devadesáti letech prezident Československé socialistické republiky Antonín Novotný propůjčil za celoživotní zásluhy o rozvoj české lidové hudby vyznamenání „Za vynikající práci“. Na návrh výboru Závodního klubu dolu Zdeněk Nejedlý a hornické hudby ve Rtyni bylo schváleno, že se hudba přejmenuje na „Koletovu hornickou hudbu ZK ROH dolu Zdeněk Nejedlý“. Bylo tak učiněno z důvodu nedocenitelných zásluh obou bratrů Koletových pro rozvoj hornické hudby ve Rtyni.

Pohřeb Čenka Kolety, 1967 (foto archiv KHH)

Karel Koleta

Karel Koleta se narodil 26. listopadu 1887 ve Rtyni v domě č. p. 68 na Náměrkách. Ve čtyřech letech se začaly Karlovi na pravé noze zkracovat šlachy. I přes úsilí doktorů zůstal upoután na lůžko. Další vážnou komplikací byla Karlova školní docházka. Při jeho zdravotním stavu nemohl navštěvovat školu, která byla vzdálená tři kilometry. Otec se tedy po dohodě s řídícím učitelem Janem Pižlem a svým starším synem Čěnkem rozhodl, že bude Karel vyučován doma od Čěnka. Tím, že byl Karel svým handicapem vlastně vyřazen ze společnosti, chtěl umět něco víc než ostatní. Zde mu opět pomohl jeho bratr Čeněk, který ho kromě čtení, psaní a počítání začal učit také hře na housle. Později ho bratr začal vyučovat také kompozici a zasvětil ho do základů hudební teorie, harmonie a instrumentace. Po počátečních neúspěších nakonec našel svůj kompoziční styl a skládal pro dechovou hudbu různé skladby, které se ujaly

Karel Koleta (foto archiv KHH)

a byly po okolí velmi oblíbeny. Zdravotní stav Karla Kolety se v dospívání zlepšil. Šlachy pravé nohy se mu přestaly krátit a tak s námahou mohl chodit.

V prosinci roku 1913 byl rtyňskými hudebníky uspořádán koncert, jehož program byl složen výhradně ze skladeb Karla Kolety. V této době byl již Karel Koleta znám jako hudební skladatel a jeho skladby se hojně prodávaly. Koncert bezpochyby zapůsobil i na představenstvo obce, které rozhodlo, že poskytne Koletovi peněžitý příspěvek, aby mohl odejít do Prahy na konzervatoř, kde by se dále vzdělával

Portrétní fotografie Karla Kolety z roku 1925 (foto archiv KHH)

v kompozici a ve hře na housle. Nakonec ale vlivný člen představenstva a rtyňský lékař MUDr. Jaroslav Rotbart zmařil úmysly obce, když poukázal na Koletův zdravotní stav a přesvědčil představenstvo, že by zbytečně vyhodilo peníze. Tím se šestadvacetiletému Karlovi navždy uzavřela cesta ke vzdělání.

V roce 1921 dostává Karel Koleta nabídku na působení v lázeňském orchestru v městečku Daruvar ve Slavonii (dnes Chorvatsko). Na několik měsíců se tak dostává do hudebně nového prostředí, které ho významně poznamenalo do další kompoziční práce. Jako houslista zde působil v lázeňském orchestru, pro který také komponoval různé skladby. Místní dechová hudba má ve svém archivu dodnes uchovány původní Koletovy skladby.

Karlové skladby se do podvědomí lidí dostaly také díky rtyňské hudbě a jejím koncertům v Československém rozhlasu v Praze a Hradci Králové. Do každého byly totiž dirigentem Čěnkem Koletou záměrně zařazovány skladby jeho bratra Karla. Prvního koncertu v roce 1931 se dokonce Karel účastnil osobně, jako houslista.

Hornická hudba ze Rtyně v roce 1929, Karel Koleta sedí na pozici koncertního mistra (foto archiv KHH)

Po roce 1945 se Karlův zdravotní stav rapidně zhoršil, až nakonec 17. 10. 1948 umírá na následky nevyléčitelné nemoci – rakoviny.

Karel Koleta byl jako hudební skladatel osobností, která sehrála důležitou roli v kulturním životě regionu. Nejvýrazněji však přispěl k rozvoji dechové hudby, ač výčet jeho skladeb obsahuje daleko více titulů pro smyčcový orchestr. V hudebním odkazu po Karlu Koletovi najdeme na 1500 skladeb.

Zdeněk Tluchoř

Zdeněk Tluchoř je současným dirigentem Koletovy hornické hudby. Do této funkce nastoupil v roce 1976 a bez přerušení v ní přetrval do dnešních dnů. V době jeho příchodu k hudbě měl orchestr málo stálých hráčů, a proto se hlavním cílem stala výchova chybějícího dorostu.

Zdeněk Tluchoř při dirigování svého prvního Monstrkoncertu v roce 1977 (foto Oldřich Brát)

Roudnici nad Labem, na kterou nastoupil v roce 1962. Po skončení čtyřletého studia, tedy v roce 1966, byl Zdeněk Tluchoř společně se šesti svými spolužáky převelen k Hudbě pohraniční stráže v Březové u Sokolova.

Ve studiích Zdeněk později pokračoval dálkově na pražské konzervatoři v trumpetové třídě Josefa Svejkovského, kde v letech 1975 – 1977 získal absolutorium. Po odsloužení povinných sedmi let u hudby Zdeněk útvar opustil a nastoupil v roce 1973 jako učitel do LŠU v Sokolově, i přesto, že dostal nabídku stát se u Hudby Pohraniční stráže dirigentem.

Dvě významné osobnosti rtyňského festivalu, Jindřich Praveček a Zdeněk Tluchoř, rok 1999 (foto Oldřich Brát)

Zdeněk Tluchoř se narodil 19. 3. 1947 v Kolíně. V šesti letech začal v Kolínské LŠU se studiem hry na housle u Karla Kukala. V roce 1959 se Zdeňkovi rodiče rozhodli odstěhovat do Chebu. Tam Zdeněk pokračoval v LŠU ve studiu hry na housle a na violu, v nově vznikajícím Dechovém orchestru mladých začal hrát také na velký buben a krátce poté na trubku a na křídlovku. Hru na trubku a na křídlovku studoval u Václava Kučery, který jej také připravoval na přijímací zkoušky na Vojenskou hudební školu v

V té době měl již dvě děti a jeho manželka pracovala jako učitelka na ZŠ v Březové u Sokolova. V roce 1976 dostává Zdeněk Tluchoř nabídku na dirigování Koletovy hornické hudby, jeho manželka totiž pochází ze Rtně v Podkrkonoší.

Předávání květin na Monstrkoncertu v roce 2010 (foto Oldřich Brát)

prvním rokem oporou František Štejnár, který také učil hru na žesťové nástroje. Pomohl mu jak po stránce pedagogické, tak i po stránce dirigentské. Zdeněk Tluchoř se stal také nedílnou součástí festivalu Koletova Rtně, kde je pravidelně předsedou programové komise a organizačního výboru festivalu. Zdeněk Tluchoř je spolu s Čěnkem Koletou bezesporu nejvýznamnější osobností za dirigentským pultem Koletovy hornické hudby. Díky Zdeňkově obětavé práci pro orchestr, ale zejména díky jeho lidské a kamarádské povaze může Koletovka rozvíjet své tradice i v dalších letech.

Na výroční členské schůzi 25. 1. 2014 Zdeněk Tluchoř oficiálně předává kapelnictví, tedy funkci uměleckého vedoucího, Josefu Hejnovi, který se tak stává kapelníkem Koletovy hornické hudby Rtně v Podkrkonoší. Zdeněk stál v čele orchestru úctyhodných 38 let.

Josef Hejna a Zdeněk Tluchoř v roce 2014. výročí založení Koletovy hornické hudby (foto Jiří Flídr)

Festival dechových orchestrů Koletova Rtně

Dne 21. srpna 1960 uspořádala Hornická hudba za Rtně společně se Závodním klubem dolu Zdeněk Nejedlý ve Rtni v Podkrkonoší v provizorně upraveném přírodním divadle za Rychtou společný koncert dechových hudeb. Koncertu se tehdy účastnila Kmochova hudba z Kolína řízená

*Fanfáry na zahájení Monstrkoncertu v roce 1971
(foto Oldřich Brát)*

kapelníkem Václavem Týrem a místní Hornická hudba řízená kapelníkem Janem Vostrčillem. Divácká účast byla tehdy nevídaná. Přírodní amfiteátr za Rychtou navštívilo 3000 posluchačů. Tento koncert se stal hlavním podnětem k organizování rtyňského festivalu dechových hudeb. Po roce 1991 se tento

festival, na počest rtyňských rodáků, bratrů Karla a Čenka Koletových, přejmenoval do dnešní podoby „Festival dechových orchestrů Koletova Rtně“. Od roku 1960 do roku 2014 proběhlo ve Rtni celkem 50 festivalů. Na podzim roku 1964 tehdejší Ústav pro kulturně výchovnou činnost v Praze prosazoval myšlenku pořádat ve všech krajích Československé republiky každoroční Monstrkoncerty velkých dechových orchestrů. Cílem mělo být podpoření činnosti velkých dechových orchestrů, kterých bylo tehdy ve Východních Čechách mnoho, ale žádný festival se v okolí nekonal. První Monstrkoncert se uskutečnil 25. 5. 1965 v Hradci Králové. V roce 1966, v roce oslav životního jubilea 90ti let Čenka Kolety, prosadili rtyňští hudebníci konání Monstrkoncertu dechových orchestrů Východočeského kraje ve Rtni, v přírodním amfiteátru za Rychtou.

Divácká účast v přírodním areálu za Rychtou na festivalu v roce 1969 (foto Oldřich Brát)

Po jeho úspěšném absolvování bylo organizátory rozhodnuto, že se festival bude konat každoročně. Ovšem název Monstrkoncert dechových orchestrů Východočeského kraje nést nemohl, protože festival s tímto názvem se později konal jednou ve Skutči a podruhé v Hradci Králové. Po nezdaru v těchto městech se festival natrvalo přestěhoval do Rtně v Podkrkonoší a koná se zde dodnes.

Hned od počátku se rtyňského festivalu účastnila Posádková hudba Hradec Králové s dirigentem Josefem Maršíkem, která obohatila program na patnácti ročnících. Josef Maršík byl dlouholetým členem programové komise a hostem všech padesáti ročníků festivalu, což je úctyhodné.

Na repertoárové přípravě a dirigování Monstrkoncertů se

Tribuna hostů v roce 1977, čtvrtý zprava sedí Josef Maršík (foto Oldřich Brát)

v sedmdesátých a osmdesátých letech podíleli především hudební skladatelé Karel Vacek, Jindřich Praveček a dirigent Posádkové hudby Hradec Králové Josef Maršík. Později se přidává ještě Zdeněk Tluchoř, který tuto funkci zastává dodnes spolu s programovou komisí Koletovy hornické hudby.

Monstrkoncert dechových orchestrů Východočeského kraje byl původně pouze přehlídkou, na které hrály výhradně východočeské orchestry skladby východočeských autorů, např. Karla Kolety, Antonína Nývlt, Jaroslava Andrejse, Františka Uhlíře,

CFHDO - Celostátní festival hornických dechových orchestrů, rok 1987. Legendární rogalo (zastřešení pódia) je bohužel již minulostí (foto Oldřich Brát)

Bedřicha Erbena, Jindřicha Pravečka a mnoha dalších. Postupem času se ale začaly zvát orchestry z celé tehdejší Československé republiky a později i ze zahraničí.

Během 50ti ročníků festivalu navštívilo Rtni v Podkrkonoší zhruba

250 orchestrů domácích i zahraničních, tedy asi 12 500 hudebníků. Divácká účast byla v dřívějších dobách masová, např. první Monstrkoncert v roce 1965 navštívilo 3000 posluchačů. Dnešní divácká účast se pohybuje okolo 500 posluchačů. Návštěvnost Monstrkoncertu je dnes ovlivněna velkou nabídkou

Fanfáry na zahájení Monstrkoncertu v roce 2010 (foto Martin Brát)

kulturně společenských akcí, ale také stylem dnešního života.

Možná je to náhoda, ale v každém případě příjemná skutečnost, že se v letošním roce sešla dvě krásná hudební jubilea - 150.

výročí rtyňské Koletovy hornické hudby a 50. jubilejní festival Koletova Rtně. Dříve pod názvem Monstrkoncerty, dnes festivaly, by bez Koletovky vůbec nevznikly a později se stěží udržely do současnosti. Přestože je Koletova hornická hudba jakýmsi pilířem festivalu, nelze opomenout další pořadatele, jejichž přičiněním se Monstrkoncerty dočkaly svého 50. jubilea.

Původním garantem nejen festivalu, ale i téměř veškeré rtyňské kultury, byly Východočeské uhelné doly prostřednictvím Závodního klubu Dolu Zdeněk Nejedlý. Tato instituce, pod kterou spadala i rtyňská Koletova hudba, byla až do ukončení své činnosti a uzavření dolů pořadatelem festivalů. Zánik Závodního klubu a společenské i hospodářské změny po sametové revoluci vyvolaly řadu otázek nad dalším vývojem kulturní činnosti. Koletova hornická hudba, která se osamostatnila, by sama těžko

Zahájení sobotní části festivalu za zvuku pochodů v podání Koletovy hudby na rtyňském náměstí, rok 2011 (foto Martin Brát)

zvládla pořádání festivalu. Protože festivaly měly už tenkrát svoji tradici a byly nedílnou a nejvýznamnější součástí rtyňské kultury, podalo pomocnou ruku město, ale hlavně nebyl jejich osud lhostejný mnoha jejich příznivcům a fandům Koletovy hornické hudby.

Závěrečný Monstrkoncert, tedy koncert všech zúčastněných orchestrů, v roce 2011 (foto Martin Brát)

Na podporu festivalu i rtyňské hudby tak v roce 1992 vzniklo občanské sdružení Klub přátel Koletovy hornické hudby. Jeho členové převzali na svá bedra veškeré technické, finanční i pořadatelské služby spojené s festivaly. Jako hlavní pořadatel se tak stal jejich nedílnou součástí. Zatímco programová část byla a je záležitostí Koletovy hornické hudby, Klub přátel KHH od svého vzniku zajišťoval veškeré technické zázemí, propagaci a výzdobu, stravování, občerstvení, ubytování účastníků a především veškeré finanční služby. To znamená vedení účetnictví, zajišťování grantů a sponzorských výpomocí, což je spojeno se spoustou administrativní práce. Bohužel od svého vzniku Klub přátel značně zestárl a řada zakládajících členů už není mezi námi. Zúžila se tak schopnost poskytovat podporu v takovém rozsahu jako dříve, především v technickém zabezpečení. To převzali v plném rozsahu členové Koletovky. Přesto však má Klub přátel stále významný podíl na pořádání rtyňských festivalů a je vždy otevřen všem, kdo by se chtěli stát jeho členy a podporovat tradici festivalu i Koletovu hornickou hudbu.

Veškerá snaha a práce, kterou pořadatelé bez jakýchkoliv mzdových nároků přípravě věnují, by nebyla nic platná bez pomoci Města Rtně v Podkrkonoší, které je svým podílem nejvýznamnějším partnerem pořadatelů. Významná je i pomoc Královéhradeckého kraje, Ministerstva kultury a mnoha dalších institucí a podniků. Pokud bude tato podpora trvat i nadále, mají rtyňské festivaly naději dočkat se dalších krásných jubileí.

Fotogalerie:

Odjezd Hornické hudby z vlakové zastávky Rtyně na ples do České Skalice, fotografie byla pořízena okolo roku 1925 (foto archiv KHH)

Čeněk Koleta u vojenské hudby v Českých Budějovicích, rok 1916 (foto archiv KHH)

Bubeník Čeněk Bernard s vozíkem na velký buben, fotografie pochází asi z roku 1930 (foto archiv KHH)

Houslistka Mariana Tainerová koncertovala s Hornickou hudbou v roce 1933 (foto archiv KHH)

Koloraturní pěvkyně Marie Vojtková - Paříková vystoupila ve Rtyni v roce 1939 (foto archiv KHH)

V hornických uniformách zleva: Odon Brát, Karel Ludvík a kapelník Jan Vostrčil, fotografie z roku 1960 (foto archiv KHH)

Sekce trumpet na zájezdu v Polsku v roce 1972, zleva: Josef Hejtmánek, Josef Nováček, František Štejnár a Miloš Koleta (foto archiv KHH)

Hudební skladatel a dirigent Karel Vacek při Monstrkoncertu v roce 1967 (foto archiv KHH)

Hornická hudba
po koncertě
v ZK ROH
„U Mikšů“
v roce 1974
(foto archiv KHH)

Fotografie ze zájezdu
do východoněmeckého
města Aue v roce 1988
(foto Oldřich Brát)

Zátiší
z Monstrkoncertu
roku 1983
(foto Oldřich Brát)

Chvilka relaxace
na Ženevském jezeře
při zájezdu do francouzského
města Montpellier
v roce 1990,
zleva: Karel Křesťan, Petr
Vlček, Pavel Ilchmann
(foto Oldřich Brát)

Momentka ze zájezdu
do Švédského
Kristianstadu
v roce 1984,
zleva: Josef Nováček,
Jan Kolisko,
Josef Hejtmánek,
Zdeněk Tlučoň
(foto Oldřich Brát)

Jarní koncert
ve Rtyni v roce 1986,
solistou na trombon
byl Oldřich Kůžel
(foto Oldřich Brát)

Tradiční setkání
s vánočními koledami
u Rychty na Štědrý
den ve 22 hodin,
fotografie z roku 2007
(foto Oldřich Brát)

Vilém Čok
a Tomáš Hájíček
při Svatováclavské
pouti ve Staré
Boleslavi, kde
v září 2010 Koletova
hornická hudba
doprovázela
Michala Pavlíčka
a jeho hosty
(foto Oldřich Brát)

Třetí natáčení
Koletovky do České
televize, tentokrát
pořad ...a tuhle znáte?,
vysílaný na podzim
roku 2010
(foto Oldřich Brát)

Pplk. Jaroslav Šíp, hudební skladatel a dirigent
Ústřední hudby armády ČR navštívil Rtyni
v roce 2009 (foto Oldřich Brát)

Typický úsměv Zdeňka Tluchoře,
Monstrkoncert 2011 (foto Oldřich Brát)

Dirigentské duo, zleva: Jan Vostrčil a Oldřich
Kůžel na Monstrkoncertu v roce 1966
(foto archiv KHH)

Nejen hudbou živ je člověk... Pepa Hejna
a zasloužená odměna po Adventním koncertě
v roce 2011 (foto Pavel Ilchmann)

Sokolská hudba rtyňská, s dirigentskou holí sedí uprostřed Čeněk Koleta, fotografie z roku 1910
(foto archiv KHH)

Jediná fotografie v archivu KHH,
která zachycuje podobu
hudebního skladatele a vojenského kapelníka
Antonína Nývltu.
Na snímku jsou zprava: Čeněk Koleta,
Antonín Nývlt, Antonín Kulda
a Čeněk Koleta ml.

Hornická hudba ve Rtyni
v průvodu na 1. máje 1911
(foto archiv KHH)

Koloraturní pěvkyně
Jarmila Bičíšková před plakátem,
který je důkazem,
že Hornická hudba ze Rtyně
nepřestala fungovat ani
v době 2. světové války.
Koncert se uskutečnil
17. března 1940
(foto archiv KHH)

Jindřich Praveček
za dirigentským pultem
a Miroslav Kejmar
jako sólista při koncertu
k ukončení měsíce ČSSP
v roce 1986
(foto Oldřich Brát)

Průvod
při otevírání bran
Nového Města
nad Metují
16. 4. 2011
(foto Oldřich Brát)

*Zkouška show
programu v norském
Hamaru, odkud si
Koletova hornická hudba
v roce 1989 přivezla
dvě zlaté medaile, jednu
právě z kategorie show
program
(foto Oldřich Brát)*

*Dvě zlaté medaile získané v roce 1989
v Norském Hamaru (foto Oldřich Brát)*

*Koncert ke Dni východoněmeckých horníků
a energetiků v NDR v roce 1987
(foto Oldřich Brát)*

*Opět spojení
Koletovy hudby
a mažoretek,
tentokrát
v německém
Hannoveru
v roce 1990
(foto Oldřich Brát)*